

שמטיטה - לנוח ולהתחדש

דבר מנהלת האגף

שמטיטה – לנוח ולהתחדש

פירושה המילולי של המילה "שמטיטה" הוא איבוד אחיזה או שחרור. למצווה זו היבטים פיזיים, רגשיים-חברתיים ורוחניים הפונים לכל המגזרים וניתנים להתאמה לכל שכבות הגיל ובהם נעסוק בגיליון זה. ההיבט הפיזי נוגע לשמיטת עבודת האדמה כדי לאפשר שיקום והתחדשות של המערכת האקולוגית. ב"גנים תלויים" תמצאו הצעות שונות איך להמשיך לעסוק בעולם הצומח וביחסי גומלין בטבע מבלי לעבד את האדמה. ההיבט הרגשי-חברתי נוגע לאיכות החיים, לשיתופיות וחברותא ולצמצום הצריכה. ב"טיולים קטנים" תמצאו המלצות שיעניקו פרשנויות נוספות לטיפול אקלים גן חיובי. ההיבט הרוחני נוגע לחמלה, לנדיבות הלב ולהעמקת ההתבוננות ביופיו של הטבע. הפליאה מכוונת כלפי הנשגב מאתנו, והטבע מאפשר לנו לחוות את היותנו חלק ממארג חיים עשיר ומגוון שיש בו מחזורים של פעולה ומנוחה. ב"מנוחה והתחדשות" תמצאו ביטויים שונים לטיפול חוויה זו שאינה מובנת מאליה וחיונית לכולנו.

אנו מזמינים אתכן לשלב את מושג השמיטה בהיבטים שתמצאו אותם מתאימים לקהילה שבה אתן פועלות.

"ובשנה השביעית, שבת שבתון יהיה לארץ--שבת, ליהוה: שדך לא תזרע, וכרמך לא תזמר. את ספוח קצירך לא תקצור, ואת-ענבי נזירך לא תבצר: שנת שבתון, יהיה לארץ. והיתה שבת הארץ לכם, לאכלה--לה, ולעבדך ולאמתך; ולשכירך, ולתושבך, הגרים, עמך. ולבהמתך--ולחיה, אשר בארץ: תהיה כל-תבואתה, לאכל", (ויקרא כה' 4-7).

שמיטה - מנוחה והתחדשות

בשנת שמיטה, האדם אינו מתערב בטבע. זו ההזדמנות שלו לעקוב אחר המתרחש בסביבה מתוך חוויה של פליאה והתבוננות בהתחדשות הצמיחה של פרחי הבר בערוגה או בשדה, בהתנהגות של בעלי חיים קטנים, ביחסי הגומלין בין בעלי חיים וצמחים, במופע של עונות השנה ובכלל בתופעות הטבע.

- בין לנוח ולהתחדש
- שביל השקט
- חוויה של פליאה והתבוננות
- גינת זן

שמיעה - טיולים קטנים

טיולים קטנים בחצר הגן ובסביבה הקרובה מחוץ לגן, משמשים אתנחתא מהפעילות השגרתית בגן. גם ילדי הגן נתרמים מפעילות זו המאפשרת זמן לנינוחות, לרעננות, להתרגשות ולהתחדשות. חשוב לתכנן מסלול שבו יוכלו ילדי הגן ללכת בחופשיות, ויתאפשר זמן לחוויה האישית של כל ילד. טיולים אלו הם השראה לתרבות הפנאי של משפחות הגן.

אימוץ שדה פרחי בר

פיקניק בחצר הגן

קולות של ציפורים בסביבת הגן

זמן ומקומות למנוחה

שמירה - גנים תלויים

גנים תלויים תורמים ליופי ולאסתטיקה בכניסה לגן, במרפסות ובגנים עם חצרות קטנות שאין בהם מספיק מקום לגינות מגוונים. התכנון וטיפול בגינות תלויות מאפשרים גם לילדים בגנים בלא שטח חצר, להכיר את עולם הצומח ואת המיומנויות של גידול ירקות, צמחי בית וצמחי נוי.

גידול וריבוי צמחים במים

משתלת עצי אלון

גינת דליים לגובה

חממה בגן

קישורים

["טיולים קטנים"](#)

פרטים על המדריך ומספר הצעות לטיולים

<http://cms.education.gov.il/EducationCMS/Units/PreSchool/Math/Pirsumim/TiyulimKtanim.htm/>

[מקום שאין בו גבול](#)

שיחה עם הזמר והיוצר דוד ד'אור על ילדותו בחולות חולון ועל משמעות החיים בטבע המיוחד בחולות ליד ביתו וההשלכות על חייו ויצירתו.

["פרחי ילדות"](#) מיזם בגני הילדים להכרות עם פרחי הבר סדרת הסרטונים קצרצרים "פרחי ילדות".

[בשביל הפרחים](#)

תוכנית לטיפוח מודעות לשמירה על המגוון הביולוגי בסביבות חיים ייחודיות לישראל ולהקים גינות אקולוגיות או גינות טבע בגני ילדים

שותפים להכנת העלון

ברברה אנדרס, מדריכה ארצית לחינוך סביבתי באגף לחינוך קדם יסודי

דר' ענת סלע, מפקחת מדע וטכנולוגיה בגיל הרך

ענת סקילי, מדריכה ארצית למורשת וערכים באגף לחינוך קדם יסודי

הגננות: אורלי שבח, מירי כהן מצליח, אתי עיני, נעמה קריגר, שולה שלום,

נילי גרבר, עריכה לשונית

עדי לוסטיגר, עריכה גרפית

